ISSN 2029-1701
ISSN 2335-2035 (Online)

Mokslinių straipsnių rinkinys
VISUOMENĖS SAUGUMAS IR VIEŠOJI TVARKA
PUBLIC SECURITY AND PUBLIC ORDER
2016 (17)
Scientific articles

EUROPOS SĄJUNGOS FINANSINĖS PARAMOS VIDAUS SAUGUMO SRITYJE, KURIĄ GAUNA LIETUVOS TEISĖSAUGOS INSTITUCIJOS, APIMTIS IR PASKIRSTYMAS: EFEKTYVESNIO MECHANIZMO TOBULINIMO LINK

Žaneta Navickienė*

**Mykolo Romerio universitetoViešojo saugumo fakulteto Policijos veiklos katedra*
Putvinskio g. 70, LT-44211 Kaunas
Telefonas (837) 303663
El. paštas: zaneta.navickiene@mruni.eu

Anotacija. Šiame straipsnyje analizuojama Europos Sąjungos (toliau – ES) finansinės paramos vidaus saugumo srityje, kurią gauna Lietuvos teisėsaugos institucijos, paskirstymo tvarka ir efektyvaus mechanizmo sukūrimo galimybės[1]. Šiuo metu Vidaus saugumo srityje 2014-2020 m. finansinėje perspektyvoje identifikuojamos šios svarbiausios sritys: sienos ir vizos; nusikaltimų prevencija ir kova su jais; rizikos ir krizių valdymas; specialioji tranzito schema. 2014 m. buvo apsispręsta sukurti veiksmingesnę ES finansinės paramos sistemą, kuri teiktų daugiau pridėtinės vertės tiems vidaus saugumo tikslams, kurių būtų siekiama ir atskiromis ES programomis, numatytomis kiekvienos valstybės narės. Straipsnį sudaro dvi dalys. Pirmojoje dalyje aptariamos bendrosios ES finansinės paramos paskirstymo nuostatos. Antrojoje dalyje atlikto interviu gautų duomenų pagrindu analizuojamas ES finansinės paramos vidaus saugumo srityje paskirstymo mechanizmas ir pateikiamos įžvalgos dėl šio mechanizmo tobulinimo. Atlikto tyrimo metu nustatyta, jog paskirstant ES finansinę paramą, laikomasi tam tikrų principinių nuostatų, koreliuojančių su ES teisės aktais. Tačiau nacionaliniu lygmeniu (tiek Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM), tiek šios institucijos pavaldžiose įstaigose) būtina tikslinti ES finansinės paramos paskirstymo/administravimo mechanizmą. Siekiant efektyvesnio sisteminio tokios paramos paskirstymo mechanizmo, straipsnyje diskutuojama dėl konkrečių siūlymų įgyvendinimo.

Pagrindinės sąvokos: ES finansinė parama, finansinės paramos paskirstymas, vidaus saugumas.

ĮVADAS

Tyrimo aktualumas. 2014 m. buvo apsispręsta sukurti veiksmingesnę ES paramos sistemą, kuri teiktų daugiau pridėtinės vertės tiems vidaus saugumo tikslams, kurių būtų siekiama ir atskiromis ES programomis, numatytomis kiekvienos valstybės narės. Taip daugiau lėšų bus skiriama tiems intervenciniams veiksmams, kurie gali duoti daugiau papildomos naudos, palyginti su pavieniui veikiančių valstybių narių veiksmais. Šis sprendimas – neabejotinai tęstinės vidaus saugumo politikos kūrimo išdava. 2003 m. buvo priimta ES

[1] Šis mokslo straipsnis parengtas tyrimo „Europos Sąjungos politikos prioritetinių krypčių Vidaus saugumo srityje įgyvendinimo Lietuvoje strategijos kūrimas“, kuriame dalyvavo autorė, pagrindu. Tyrimas parengtas įgyvendinant projektą „Lietuvos įsitinklinimo ES skatinimas“ (projekto kodas – VP1-4.2-VRM-05-V-03-001). Vilnius, 2015.

saugumo strategija „Saugi Europa geresniame pasaulyje“[2], kurioje buvo nagrinėjamas ir Europos saugumo išorės aspektas. Šia strategija ES pirmą kartą susitarė dėl bendro grėsmės įvertinimo ir nustatė aiškius tikslus, kaip siekti pažangos įgyvendinant pagrindinėmis vertybėmis pagrįstus ES saugumo interesus. Kita vertus, mokslininkai pažymi ES teisėsaugos institucijų bendradarbiavimo poreikį[3], tuo pačiu ir būtinybę peržiūrėti ES finansinius mechanizmus, kurie turėtų reflektuoti atsižvelgiant į besiplečiančius saugumo prioritetus[4]. Taip buvo apsispręsta dėl vieningos finansinės priemonės – Vidaus saugumo fondo. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentais buvo pakeisti / įsteigti fondai, kurie ir turėtų kompleksiškai išspręsti ES ir jos narių šalių vidaus saugumo problemas. Kova su sudėtinėmis grėsmėmis – naujos Vidaus saugumo strategijos[5] injekcinė nuostata.

Svarbiausi teisės aktai akumuliuoja pagrindines finansinės paramos nuostatas. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 513/2014[6] kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma *policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonė*, numatoma, kad su tarpvalstybiniais nusikaltimais, pavyzdžiui, prekyba žmonėmis ir nusikalstamų organizacijų naudojimusi neteisėta imigracija, gali būti veiksmingai kovojama policijos bendradarbiavimo priemonėmis. Bendri šiam reglamentui ir Reglamentui (ES) Nr. 515/2014 skirti ištekliai kartu sudaro viso fondo naudojimo laikotarpio finansinį paketą. Reglamentu (ES) Nr. 513/2014 panaikinamas Tarybos sprendimas 2007/125/TVR. Kitas svarbus teisės aktas – Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 514/2014[7], kuriuo nustatomos *Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo ir policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonės* bendrosios nuostatos. Taip pat reikšmingas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 515/2014[8], kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo

[2] Europos saugumo strategija. Saugi Europa geresniame pasaulyje. Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2009, ISBN 978-92-824-2426-1.
[3] Bigo D., Bonelli L., Chi D., Olsson Ch. Mapping the Field of the EU Internal Security Agencies. The Field of the EU Internal Security Agencies. 2007. P. 5-66.
[4] Gros D., Micossi S. A Better Budget for the European Union: More Value for Money, More Money for Value. CEPS Policy Briefs No. 66, 1 February, 2005. P. 1-2.
[5] Europos Sąjungos Tarybos 2015 m. birželio 15-16 d. išvados dėl atnaujintos 2015-2020 m. Europos Sąjungos vidaus saugumo strategijos.
[6]Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 513/2014, 2014 m. balandžio 16 d., kuriuo panaikinamas Tarybos sprendimas 2007/125/TVR.
[7] Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 514/2014, 2014 m. balandžio 16 d., kuriuo nustatomos Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo ir policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonės bendrosios nuostatos.
[8] Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 515/2014, 2014 m. balandžio 16 d., kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma išorės sienų ir vizų finansinės paramos priemonė.

dalis nustatoma *išorės sienų ir vizų finansinės paramos priemonė* ir panaikinamas *Sprendimas Nr. 574/2007/EB. Kartu su Reglamentu (ES) 513/2014*, šiuo Reglamentu, įsteigiamas fondas laikotarpiui nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. Svarbus ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 516/2014[9], kuriuo įsteigiamas *Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas* ir iš dalies keičiamas Tarybos sprendimas 2008/381/EB ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos sprendimai Nr. 573/2007/EB ir Nr. 575/2007/EB bei Tarybos sprendimas 2007/435/EB.

Šio klausimo nagrinėjimo aktualumą lemia taip pat ir diskusija, ar pilnai susisteminama informacija apie ES finansinės paramos paskirstymą. Kaip teigia A. Jakaitienė ir V. Klyvienė, ES finansinės paramos poveikio Lietuvos ekonomikai vertinimas yra makroekonominės analizės dalis, tačiau atlikti tokį vertinimą trukdo patikimos ir susistemintos informacijos apie ES skiriamų lėšų panaudojimą trūkumas[10]. Kita vertus, keliamas klausimas, ar efektyviai panaudojama ES parama. Taigi, akcentuojamas šio proceso vykdymo stebėsenos klausimas. Kaip teigia M. Puidokas ir I. Daukaitė, Lietuvai teikiama ES struktūrinių fondų parama padeda pagerinti atskirų šalies regionų ekonominių sektorių funkcionavimą ir didina jų konkurencingumą, tačiau Lietuvos regionuose egzistuoja aktuali problema, kad ne visada yra efektyviai panaudojama ES teikiama parama[11].

Tyrimo naujumas. ES finansinės paramos klausimai nėra nauja tema. Nagrinėtos ES finansinės paramos poveikio mūsų šaliai aktualijos. 2004 metais Lietuvai tapus ES nare, ES finansinės paramos poveikis tapo akivaizdus trijose pagrindinėse srityse: parama žemės ūkiui; struktūrinė parama – ekonominei ir socialinei sanglaudai įgyvendinti; vidaus politikos tikslų finansavimas (Šengeno priemonės programa, branduolinio saugumo programa ir kt.)[12]. ES finansinės paramos paskirstymo ir panaudojimo, stebėsenos atskiruose sektoriuose klausimus Lietuvoje nagrinėjo V. Vaznonis ir B. Vaznonis[13], L. Smagurauskienė[14], A. Jakaitienė ir V.

[9] Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 516/2014, 2014 m. balandžio 16 d., iš dalies keičiamas Tarybos sprendimas 2008/381/EB ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos sprendimai Nr. 573/2007/EB ir Nr. 575/2007/EB bei Tarybos sprendimas 2007/435/EB.
[10] Jakaitienė A., Klyvienė V. Europos Sąjungos finansinės paramos poveikis lietuvos ekonominei raidai. Ekonomikos teorija ir praktika. Pinigų studijos 2007/2. P. 26.
[11] Puidokas M., I. Daukaitė. Lietuvos regioninės politikos tobulinimo kryptys Europos Sąjungos regioninės politikos kontekste. Viešoji politika ir administravimas. 2013, T. 12, Nr. 1. P. 65.
[12] Jakaitienė A., Klyvienė V. Europos Sąjungos finansinės paramos poveikis lietuvos ekonominei raidai. Ekonomikos teorija ir praktika. Pinigų studijos 2007/2. P. 26.
[13] Plačiau žr. Vaznonis V., Vaznonis B. Bendrosios žemės ūkio politikos perspektyvos: link darnaus vystymosi. Management theory and studies for rural business and infrastructure development. Research papers. 2011. Nr. 1 (25). P. 231-237.
[14] Plačiau žr. Smagurauskienė L. Finansinė verslo skatinimo sistema Lietuvoje. Annales Geographicae 42(1-2) t., 2009. P. 55-66.

Klyvienė[15], M. Puidokas ir I. Daukaitė[16]. Tačiau ES finansinės paramos paskirstymo vidaus saugumo srityje aktualijos moksliniame lygmenyje iš esmės nebuvo nagrinėtos.

Tyrimo objektas – ES finansinės paramos vidaus saugumo srityje apimtis ir paskirstymo ypatumai Lietuvos teisėsaugos institucijose (Vidaus reikalų ministerijos ir Policijos departamento prie VRM lygmenyje).

Tyrimo tikslas – analizuojant ES finansinės paramos vidaus saugumo srityje, kurią gauna Lietuvos teisėsaugos institucijos, apimtį ir paskirstymo mechanizmą, pateikti šio proceso efektyvinimo būdus.

Tyrimo uždaviniai. Siekiant užsibrėžto tiklso, keliami šie uždaviniai: Pristatyti bendrąsias ES finansinės paramos vidaus saugumo srityje paskirstymo nuostatas; Analizuojant ES finansinės paramos vidaus saugumo srityje, kurią gauna Lietuvos teisėsaugos institucijos (Vidaus reikalų ministerija ir Policijos departamentas prie VRM), paskirstymo mechanizmą, pateikti efektyvesnius šio proceso diegimo būdus.

Tyrimo metodai. Straipsnyje panaudoti šie teoriniai ir empiriniai tyrimo metodai: aprašomasis-lyginamasis, analitinis-kritinis, dokumentų turinio ir mokslinės literatūros analizės metodas ir interviu. Taikant aprašomąjį-lyginamąjį ir palyginimo metodus, analizuojama pagrindinės ES paramos vidaus saugumo srityje paskirstymo nuostatos. Dokumentų turinio ir mokslinės literatūros analizės metodais aprašoma ir analizuojama pagrindinių ES ir nacionalinių dokumentų, kuriuose atspindėtas ES paramos paskirstymo mechanizmas, nuostatos. Analitinio-kritinio tyrimo metodo pagalba analizuojamas ES paramos vidaus saugumo srityje paskirstymas Lietuvoje, efektyvinant šį procesą, siūlomos šio mechanizmo įgyvendinimo formos. Interviu[17] metu buvo apklausti du VRM ir Policijos departamento prie VRM atsakingi asmenys apie ES finansinės paramos vidaus saugumo srityje paskirstymo ypatumus.

BENDROSIOS ES PARAMOS VIDAUS SAUGUMO SRITYJE FINANSINĖS PARAMOS NUOSTATOS

Siekdama užtikrinti sėkmingą Lietuvos Respublikos pasirengimą panaudoti 2014–2020 metų Europos Sąjungos finansinę paramą, skiriamą Vidaus saugumo fondui, Lietuvos

[15] Plačiau žr. Jakaitienė A., Klyvienė V. Europos Sąjungos finansinės paramos poveikis lietuvos ekonominei raidai. Ekonomikos teorija ir praktika. Pinigų studijos 2007/2. P. 24-46.
[16] Puidokas M., I. Daukaitė. Lietuvos regioninės politikos tobulinimo kryptys Europos Sąjungos regioninės politikos kontekste. Viešoji politika ir administravimas. 2013, T. 12, Nr. 1. P. 65-79.
[17] Interviu buvo atliktas 2015 m. gegužės-birželio mėn. atliekant tyrimą „ES politikos prioritetinių krypčių vidaus saugumo srityje įgyvendinimo Lietuvoje strategijos kūrimas“.

Respublikos Vyriausybė nutarė[18]:

1. Paskirti šias institucijas ir suteikti joms įgaliojimus administruoti Vidaus saugumo fondą:

- atsakinga institucija – Vidaus reikalų ministeriją;
- įgaliotąja institucija – viešąją įstaigą Centrinę projektų valdymo agentūrą;
- audito institucija – Vidaus reikalų ministerijos Vidaus audito skyrių.

2. Pavesti vidaus reikalų ministrui priimti Vidaus saugumo fondui administruoti būtinus teisės aktus.

1 lentelė. Vidaus saugumo fondas: finansavimas 2014–2020 m. (Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 514/2014, 2014 m. balandžio 16 d., kuriuo nustatomos Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo ir policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonės bendrosios nuostatos)

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas	Pavadinimas	Reglamentui įgyvendinti skiriama ES bendrų išteklių	Lietuvai tenkanti dalis 2014–2020 m.
(ES) Nr. 513/2014	Policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonė	662 mln. EUR	16 120 656 EUR
(ES) Nr. 514/2014	Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo ir policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonė	pagal teikiamas paraiškas	negali viršyti 100 000 EUR šaliai
	Pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju ir techninės pagalbos finansavimo sistema*	800 000 EUR	5 % visos valstybei narei skirtos sumos ir 200 000 EUR
(ES) Nr. 515/2014	Išorės sienų ir vizų finansinės paramos priemonė	1 551 mln. EUR	24 704 873 EUR
(ES) Nr. 516/2014	Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas	3 137 mln. EUR	9 632 277 EUR

Pastaba: Kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 514/2014 9 straipsnyje Komisijos iniciatyva ir (arba) jos vardu priemonės įnašas į fondą gali siekti 800 000 EUR techninės pagalbos per metus. Vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 514/2014 20 straipsniu, valstybės narės iniciatyva priemonės lėšomis gali būti finansuojama techninės pagalbos veikla. Techninei pagalbai skirta suma 2014–2020 m. laikotarpiu negali viršyti 5 % visos valstybei narei skirtos sumos ir 200 000 EUR[19].

[18] Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. rugsėjo 11 d. nutarimas Nr. 826 „Dėl vidaus saugumo fondo administravimo“.

[19] Šaltinis: lentelė sudaryta remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentais (ES) Nr. 513/2014, 514/2014, 515/2014 ir 516/2014, taip pat 2015 m. balandžio-birželio mėn. atliekant tyrimą „ES politikos prioritetinių krypčių vidaus saugumo srityje įgyvendinimo Lietuvoje strategijos kūrimas“.

2014 m. patvirtintos Vidaus saugumo fondo finansinės paramos lėšų, skirtų projektams papildomoms sąnaudoms finansuoti, mokėjimo ir jų apskaitos taisyklės[20]. Fondo finansinės paramos lėšos – Europos Sąjungos lėšos, numatomos skirti Lietuvos Respublikai Vidaus saugumo fondo 2014–2020 m. programai vykdyti. Taisyklės nustato Vidaus saugumo fondo finansinės paramos lėšų, skirtų projektams papildomoms veiklos sąnaudoms finansuoti, mokėjimo paramos gavėjams, apskaitos, atsiskaitymo už lėšų panaudojimą ir paramos gavėjų gautų, bet nepanaudotų, ir kitų grąžintinų lėšų grąžinimo tvarką.

Politinis dialogas dėl daugiametės finansinės programos Lietuvai 2014–2020 metams įvyko 2013 m. rugsėjo 26 d. (toliau – Protokolas)[21] Šiuo Protokolu detalizuojami ir pageidautinai siektini finansavimo tikslai ir prioritetai nacionalinėse programose. Suderintas Protokolas sudarys Lietuvos nacionalinės programos rengimo pagal Prieglobsčio ir migracijos fondo ir Vidaus saugumo fondo pagrindą. Buvo sutarta, kad Lietuva pateiks savo nacionalines programas, projektus maždaug per 3 mėnesius nuo politinio dialogo, t. y. 2014 m. sausio mėn. pradžioje. Politiniame dialoge nurodoma, kad derinant Vidaus saugumo fondo paskirstymą svarbu atkreipti dėmesį į keletą aspektų pagal *vidaus saugumo sritis*[22]*:*

1. Dėl prekybos narkotikais, ypač heroinu, kokainu, kanapių, sintetinių narkotikų ir prekursorių, finansavimo prioritetai: policijos gebėjimų stiprinimas, siekiant užkirsti kelią pažeidimams, juos nustatant ir tiriant bylas dėl jų pervežimo ir narkotikų gamybos, įsigyjant specialios modernios įrangos ir vykdant mokymus; laboratorinės įrangos įsigijimas tiriant bylas, įskaitant apmokymus dirbti su tokia įranga, nauji tyrimo metodai; mdernus specialių techninių priemonių ir transporto priemonių muitinės padalinių, vykdančių nusikaltimų žvalgybines veiklas ir ikiteisminius tyrimus, taip pat įsigijimo (reguliariai atnaujinant) techninės įrangos ir programinės įrangos muitinės duomenų analizei, ikiteisminiams tyrimams, kriminaliniai žvalgybai ir rizikos valdymui.

2. Įgyvendinant antikorupcines priemones: Specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) kriminalinės žvalgybos vadybos sistemos plėtra, įskaitant techninės ir programinės įrangos įsigijimą ir sukuriant naujas darbo vietas; antikorupcinės ugdymo veiklos plėtra, įskaitant nemokamų mobiliųjų programų, skirtų ataskaitoms ir mokomąją medžiagą vaikams; STT

[20] Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2014 m. kovo 12 d. įsakymas Nr. 1V-170 „Dėl vidaus saugumo fondo finansinės paramos lėšų, skirtų projektams papildomoms veikos sąnaudoms finansuoti, mokėjimo ir jų apskaitos taisyklių patvirtinimo“.
[21] European Commission. Directorate-General Home Affairs. Minutes of the Policy Dialogue with Lithuania. Home Affais Multi-annual Financial Framework 2014-2020. 26 September 2013. Venue: Representation of the EuropeanEuropena Commission to the Republic of Lithuania, Vilnius.
[22] Ten pat.

pareigūnų gebėjimų stiprinimas (mokymai), įskaitant dalyvavimą tarptautiniu lygiu; priemonių ir vaizdo stebėjimo įrengimas muitinės pareigūnų darbo vietose, ypač, kur dirbama su pateikiamais dokumentais.

3. Įgyvendinant ES teisėsaugos pareigūnų mokymo sistemą (LETS) prioritetai gali būti apibrėžti ir vėliau, būtina atkreipti dėmesį į minimalių ES policijos žinių taikymą visiems teisėsaugos pareigūnams ES.

4. Užtikrinant dalyvavimą ES politikos cikle dėl sunkių nusikaltimų ir organizuoto nusikalstamumo: nusikalstamumo prevencija ir kova; keitimasis informacija apie nusikalstamumą: centralizuotas informacinės sistemos saugomų duomenų iš elektroninių ryšių viešųjų elektroninių ryšių tinklais valdymas ir naudojimas, įskaitant įrangos ir mokymai; mokymai tirti nusikaltimus: mokymai kriminalistinių tyrimų centro darbuotojams ir Valstybės teismo medicinos tarnybos Valstybinio teismo medicinos centro darbuotojams.

5. Tobulinant gebėjimus, siekiant užtikrinti kibernetinį saugumą, užkirsti kelią ir kovoti su elektroniniais nusikaltimais nacionaliniu lygmeniu, tuo pačiu prisidedant prie ES pastangų šioje srityje: stiprinant policijos gebėjimus dėl ES kibernetinio saugumo strategijos įgyvendinimą, įskaitant įrangos ir programinės įrangos įsigijimą, naujų šių nusikaltimų tyrimo metodikų sukūrimą, įtraukiant ir privatų sektorių, organizuojant mokymus, kaip tirti šiuos nusikaltimus ir keičiantis gerąja patirtimi (tyrimo praktika).

6. Rizikos ir krizių valdymas: gebėjimų stiprinimas kovoje su terorizmu nacionaliniu ir ES lygiu, suformuojant grėsmės vertinimo sistemas, o taip pat organizuojant mokymus, kaip tirti šiuos nusikaltimus, ir keičiantis gerąja patirtimi (tyrimo praktika).

Išorės sienų valdymo ir Šengeno valdymo srityje[23]*:* išorės sienų integruotos sienų valdymo sistemos; taip pat asmenų kontrolės stiprinimas; šiuolaikinių technologijų naudojimas pasienyje: tęsiamas biometrinių duomenų tikrinimo sistemos kūrimas, siekiant automatiškai patikrinti kelionės dokumentus, taikyti fizines ir elektronines apsaugos priemones; Šengeno acquis įgyvendinimas: Valstybės sienos apsaugos tarnybos (toliau – VSAT) kriminalinės žvalgybos ir ikiteisminio tyrimo pareigūnų, personalo vykdančio kontrolę ir priežiūrą pasienyje, VSAT personalo kuriant ir / arba naudojant informacinių technologijų sistemas, taip pat orlaivių ir laivų įguloms, mokymas.

[23] Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 515/2014, 2014 m. balandžio 16 d., kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma išorės sienų ir vizų finansinės paramos priemonė.

ES PARAMOS VIDAUS SAUGUMO SRITYJE PASKIRSTYMO MECHANIZMAS IR JO TOBULINIMO PERSPEKTYVOS

Atliktų tyrimų pagrindu jau buvo konstatuota, jog ES teikiama parama dažnai yra panaudojama neefektyviai, o jos paskirstymo kriterijams trūksta nuoseklumo ir skaidrumo[24]. Siekiant nustatyti, kaip funkcionuoja ES finansinės paramos ir paskirstymo mechanizmas nacionaliniu lygmeniu VRM, taip pat Policijos departamente prie VRM, kokie galimi šio mechanizmo veikimo trukdžiai, autorė suformulavo šiuos klausimus klausimus:

- Ar turimas teisinis reguliavimas, kuriuo vadovaujantis yra vykdomas ES finansinės paramos paskirstymas? Jeigu taip, koks?
- Kas atsakingas už ES paramos paskirstymą (kokie subjektai)?
- Ar yra apibrėžti konkretūs kriterijai (svertai), kuriais vadovaujantis vykdomas ES paramos paskirstymas skiriant konkrečiai sričiai (krypčiai) nustatytą sumą? Jeigu taip, kokie tai kriterijai (svertai)?
- Kokiu būdu (tvarka) paskirstoma suma konkretiems prioritetams (sritims)? Kaip vertinamas sričių prioritetų svarba? (kuri sritis svarbesnė)?
- Koks ES paramos paskirstymo mechanizmas: a) ar pirmiausia skiriama nustatyta suma konkrečiam prioritetui (sričiai) paliekant diskreciją vertinti išlaidų poreikį srities viduje? b) ar iš anksto įvertinamas būtinų išlaidų poreikis konkrečiam prioritetui (sričiai) ir tik tuomet skiriama konkreti suma? c) naudojamas kitoks ES paramos paskirstymo mechanizmas (jeigu taip, tuomet koks?)
- Kokioms sritims / klausimams / prioritetams buvo / yra paskirstyta ES parama Vidaus saugumo srityje 2014-2020 finansinėje perspektyvoje? (iki 2014 m. buvusioje perspektyvoje?).
- Jūsų manymu, ar tobulintinas ES paramos paskirstymas (teisinis reguliavimas, tvarka, pats mechanizmas ir pan. (galima atsakyti pagal visus pirmus pateiktus 5 klausimus)? Jeigu taip, kaip galėtų būti patobulintas ir kodėl to reikėtų?

Siekiant nustatyti ES paramos paskirstymo mechanizmą ir įvertinti jo veiksmingumą bei identifikuoti galimus trikdžius bei pateikti siūlymus dėl šio proceso optimizavimo, šie klausimai buvo pateikti VRM ir Policijos departamento prie VRM atstovams. Atlikto interviu metu identifikuota dabartinė situacija paskirstant ES paramą teisėsaugos institucijoms

[24] Puidokas M., I. Daukaitė. Lietuvos regioninės politikos tobulinimo kryptys Europos Sąjungos regioninės politikos kontekste. Viešoji politika ir administravimas. 2013. T. 12, Nr. 1. P. 76.

nacionaliniame lygmenyje, taip pat pateikti siūlymai dėl šio proceso tobulinimo (plačiau žr. 2 ir 3 lentelės).

Teigtina, jog teisinis reguliavimas yra nustatytas ES teisės aktuose (reglamentuose ir Europos Komisijos sprendimuose, kuriais nustatomos atitinkamo finansinio instrumento finansavimo sąlygos, paramos sritys, lėšų koncentravimo reikalavimai, projektų dydžiai, reikiami pasiekti rezultatai ir t. t.). Nacionaliniu lygiu rengiamos atitinkamų fondų įgyvendinimo programos. Įvertinant tai, kad teisėsaugos sritis ES kompetencijai yra priskirta labai ribota dalimi, parama šiai sričiai tiesiogiai šalims narėms nėra didelės apimties, be to koncentruota į bendrų ES klausimų sprendimą – sienų apsaugą, koordinuotą kovą su organizuotu nusikalstamumu. Tam 2014-2020 m. skirtas Vidaus saugumo fondas. Taip pat yra bendraeuropiniai finansavimo mechanizmai, kurių parama skiriama atskiriems projektams – šiuo atveju parama skiriama konkretiems tikslams pasiekti konkurso būdu.

Šiuo metu ES finansinės paramos paskirstymo mechanizmas veikia taip: pirmiausia skiriama nustatyta suma konkrečiam prioritetui (sričiai), vėliau vertinamas išlaidų poreikis srities viduje. Nors dėl šio ES paskirstymo mechanizmo tobulinimo VRM atstovai siūlymų nepateikė, vis dėl to turėtų būti aktyviai diskutuotinas klausimas šio mechanizmo tobulinimo. Dabartinis ES finansinės paramos paskirstymo mechanizmas kelia tam tikrų abejonių dėl lėšų panaudojimo racionalumo, kadangi iš anksto nėra numatytas išlaidų poreikis srities viduje. Todėl didėja tikimybė neracionalioms ir nepamatuotoms išlaidoms, siekiant ne tikslinio lėšų panaudojimo, o lėšų išleidimo pagal pateiktą bendrą sumą. Be to, autorės teigimu, gali susidaryti situacija, jog kai kurios svarbios sritys stokos (neturės) pakankamo finansavimo dėl to, kad iš anksto nebuvo numatytas (suplanuotas) jų poreikis.

2 lentelė. ES paramos paskirstymo mechanizmas (Vidaus reikalų ministerijos lygmuo).

Vertintinos sritys	Esama padėtis
ES paramos paskirstymo teisinis reguliavimas	Europos Komisijos sprendimai Nacionaliniu lygmeniu – Fondų įgyvendinimo programos
Atsakingi subjektai	Europos Komisija, Vyriausybė ir atitinkamos srities kompetencijoje veikianti ministerija, pvz. VRM
ES paramos paskirstymo kriterijai	Daugeliu atvejų, toks paskirstymas yra nustatytas ES teisės aktuose. Detalizuojama atsižvelgiant į atskirų valstybių narių institucinę struktūrą ir institucijų kompetenciją
ES paramos paskirstymo tvarka ir prioritetų svarba paskirstant paramą	Paprastai prioritetai nustatomi ES teisės aktuose, šalis narė gali tik atskirais atvejais įgyvendinti ne visus jų
Paramos paskirstymo mechanizmas	Pirmiausia skiriama nustatyta suma konkrečiam prioritetui (sričiai) paliekant diskreciją vertinti išlaidų poreikį srities viduje

Šaltinis: sudaryta remiantis tyrimo metu atlikto interviu duomenimis.

Analizuojant situaciją dėl ES finansinės paramos paskirstymo kriterijų, vadovaujamasi ES teisės aktų, kuriuose įtvirtinami prioritetai, nuostatomis. Šalis narė, įvertindama šiuos prioritetus, neturi imperatyvios pareigos įgyvendinti visus apibrėžtus ES prioritetus, o pasirenka ir įgyvendina tik svarbiausius, atsižvelgdama į šalies politinę, teisinę, kultūrinę, socialinę platformą, vertindama šalies saugumo poreikių užtikrinimą. Pažymėtina, jog siekiant nustatyti, kaip yra paskirstyta ES parama Vidaus saugumo srityje 2014-2020 finansinėje perspektyvoje, pirmiausia vertintina situacija ES lygmenyje: paramos sritys ir lėšų paskirstymas tarp jų nustatytos ES teisyne. Šiuo metu Vidaus saugumo srityje 2014-2020 m. finansinėje perspektyvoje identifikuojamos šios svarbiausios sritys[25]:

- Sienos ir vizos.
- Nusikaltimų prevencija ir kova su jais.
- Rizikos ir krizių valdymas.
- Specialioji tranzito schema.

Tyrimo metu nustatyta, jog Policijos departamentui prie VRM yra skirta parama šioms sritims:

- Gebėjimų kovoti su tarptautiniu, sunkiu ir organizuotu nusikalstamumu stiprinimas.
- Tarptautinių, sunkių ir organizuotų nusikaltimų tyrimo kokybės gerinimas.
- Tarptautinio, sunkaus ir organizuoto nusikalstamumo prevencija bei tarptautinio ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo stiprinimas.

Atlikto interviu metu dėl Policijos departamento prie VRM funkcijų paskirstant ES paramą, nustatyta, jog Policijos departamente ES paramos lėšos nėra skirstomos. Paramą administruojančios institucijos yra ministerijos, o Policijos departamentas yra tik paramos gavėjas, todėl lėšų skirstymo nevykdo (3 lentelė). Policijos departamentas teikia projektines idėjas pagal įvairias programas, siekiant, kad projektinės idėjos būtų įtrauktos į valstybės planuojamų projektų sąrašą. Taip pat yra teikiamos paraiškos pagal paskelbtus įvairių ES ir kitos tarptautinės paramos programų kvietimus. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos programų lėšomis finansuojami projektai, kuriuos įgyvendina policijos įstaigos, atrenkami ir įgyvendinami teisės aktų nustatyta tvarka[26].

[25] Plačiau žr. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 514/2014, 2014 m. balandžio 16 d., kuriuo nustatomos Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo ir policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonės bendrosios nuostatos. Taip pat žr. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 515/2014, 2014 m. balandžio 16 d., kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma išorės sienų ir vizų finansinės paramos priemonė.

[26] Lietuvos policijos generalinio komisaro 2013 m. liepos 25 d. įsakymas Nr. 5-V-634 „Dėl Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos administravimo policijos įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“.

3 lentelė. ES paramos paskirstymo mechanizmas (Policijos departamento prie VRM lygmuo).

Vertintinos sritys	Esama padėtis	Siūlymai
ES paramos paskirstymo teisinis reguliavimas	Policijos departamente ES paramos lėšos nėra skirstomos. Paramą administruojančios institucijos yra ministerijos, o Policijos departamentas yra tik paramos gavėjas, todėl lėšų skirstymo nevykdo. Policijos departamentas teikia projektines idėjas pagal įvairias programas, siekiant, kad projektinės idėjos būtų įtrauktos į valstybės planuojamų projektų sąrašą. Taip pat yra teikiamos paraiškos pagal paskelbtus įvairių ES ir kitos tarptautinės paramos programų kvietimus. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos programų lėšomis finansuojami projektai, kuriuos įgyvendina policijos įstaigos, atrenkami ir įgyvendinami vadovaujantis Policijos generalinio komisaro 2013-07-25 įsakymu Nr. 5-V-634 „Dėl Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos administravimo policijos įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – tvarkos aprašas).	Reikalinga nustatyti aiškius projektų atrankos kriterijus. Šiuo metu rengiamas tvarkos aprašo pakeitimo projektas, kuriuo bus patvirtinti policijos įstaigų planuojamų įgyvendinti projektų atrankos kriterijai.
Atsakingi subjektai	VRM lygmenyje ES paramos paskirstymą vykdo VRM. Policijos generalinio komisaro 2015 m. kovo 2 d. įsakymu Nr.5-V-217 „Dėl Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos strateginio planavimo grupės sudarymo ir darbo reglamento patvirtinimo“ sudaryta Policijos departamento strateginio planavimo grupė, kuriai pavesta svarstyti klausimus dėl valstybės biudžeto asignavimų ir (ar) kitų finansavimo šaltinių (vykdomų ES projektų ir kt.) lėšų paskirstymo (rengiant kitų metų biudžeto projektą, tvirtinant biudžetą, kol baigsis metai skiriant papildomus asignavimus ar juos mažinant) ir perskirstymo vykdomoms priemonėms, projektams, kol baigsis metai, kai paskirstoma ar perskirstoma suma viršija 10 tūkst. eurų.	
ES paramos paskirstymo kriterijai	Rengiamas Policijos generalinio komisaro 2013-07-25 įsakymo Nr. 5-V-634 „Dėl Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos administravimo policijos įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektas, kuriuo bus patvirtinti policijos įstaigų planuojamų įgyvendinti projektų atrankos kriterijai.	
ES paramos paskirstymo tvarka ir prioritetų svarba paskirstant paramą	Vadovaujantis galiojančia paramos administravimo policijos įstaigose tvarka, nėra aiškių projektų atrankos (lėšų paskirstymo veiklos sritims) kriterijų.	Reikalinga nustatyti aiškius projektų atrankos kriterijus. Šiuo metu rengiamas tvarkos aprašo pakeitimo projektas, kuriuo bus patvirtinti policijos įstaigų planuojamų įgyvendinti projektų atrankos kriterijai.
Paramos paskirstymo mechanizmas	Teikiant nacionalinių programų lėšomis finansuotinų policijos veiksmų poreikį už programų rengimą atsakingoms ministerijoms, vadovaujamasi atitinkamų sričių ministrų patvirtintais teisės aktais ir kitais dokumentais. Įprastai, pirmiausia nustatomas policijos įstaigų realus planuojamiems veiksmams įgyvendinti reikalingų lėšų poreikis (konkrečiam veiksmui), kuris vėliau koreguojamas pagal programą rengiančios ministerijos pastabas. Lėšų paskirstymas projektams, finansuojamiems konkursiniu būdu, vadovaujantis tvarkos aprašu, rengiant kitų metų Policijos departamento biudžeto projektą teisės aktuose nustatyta tvarka ir terminais, planuojamos lėšos, reikalingos dalyvauti bendrai finansuojamuose projektuose. ES ir kita tarptautinė finansinė parama planuojama kaip sudėtinė policijos įstaigos veiklos dalis, padedanti užtikrinti policijos įstaigai keliamų uždavinių ir funkcijų įgyvendinimą finansinių priemonių lėšomis. Tvarkos aprašo pakeitime numatyta galimybė nustatyti skirtų lėšų limitus atitinkamoms sritims, pvz. kriminalinei policijai, viešajai policijai ir vidaus administravimui.	Nustatyti lėšų limitus atskiroms veiklos sritims

Šaltinis: sudaryta remiantis atlikto tyrimo metu – atlikta analize ir interviu duomenimis.

Policijos generalinio komisaro 2015 m. kovo 2 d. įsakymu[27] sudaryta Policijos departamento strateginio planavimo grupė, kuriai pavesta svarstyti klausimus dėl valstybės biudžeto asignavimų ir (ar) kitų finansavimo šaltinių (vykdomų ES projektų ir kt.) lėšų paskirstymo (rengiant kitų metų biudžeto projektą, tvirtinant biudžetą, kol baigsis metai skiriant papildomus asignavimus ar juos mažinant) ir perskirstymo vykdomoms priemonėms, projektams, kol baigsis metai, kai paskirstoma ar perskirstoma suma viršija 10 tūkst. eurų. Be to, šioje institucijoje siekiant aiškiau apibrėžti ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos administravimo procedūras, rengiami teisės aktų pakeitimai, kuriais bus patvirtinti policijos įstaigų planuojamų įgyvendinti projektų atrankos kriterijai (plačiau žr. 3 lentelę).

Pažymėtina, jog finansavimas gaunamas iš Vidaus saugumo fondo, kaip ES parama, turi būti koreliuojamas su finansavimu iš kitų ES fondų, taip pat ir su nacionaliniu finansavimu. Ši koreliacija labai svarbi tuo, kad sudarytų galimybę pamatyti, kokios sritys finansuojamos iš skirtingų finansavimo šaltinių, ir tuo pačiu įvertinti, ar tos pačios sritys nėra finansuojamos kelis kartus iš skirtingų finansavimo šaltinių. Kaip pažymima, norint teisingai įvertinti ES finansinės paramos poveikį Lietuvos ekonomikai vidutiniu laikotarpiu, būtina nuolatos analizuoti jos panaudojimą, o tai leistų daryti tikslesnes prielaidas sudarant modelį ir padidintų jo patikimumą[28]. Vertinant ES ir kitus finansavimo šaltinius, tokia finansinių šaltinių koreliavimo sistema sudarytų galimybę sukurti finansuojamų sričių žemėlapį ir racionaliau naudoti lėšas, nedubliuojant finansavimo šaltinių.

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

Atlikto tyrimo metu nustatyta, jog paskirstant ES finansinę paramą, laikomasi tam tikrų principinių nuostatų, koreliuojančių su ES teisės aktais. Tačiau nacionaliniu lygmeniu (tiek VRM, tiek šios institucijos pavaldžiose įstaigose) būtina tikslinti ES fiansinės paramos paskirstymo/administravimo mechanizmą. Dabartinėje situacijoje vienareikšmiškai sunku įvertinti ES finansinės paramos paskirstymo veiksmingumo lygį, kadangi nėra aiškiai apibrėžta tokios paramos paskirstymo tvarka.

Sisteminis šio klausimo sprendimas leistų tiek VRM, tiek šios institucijos pavaldžioms įstaigoms, tame tarpe ir Policijos departamentui prie VRM, taikyti vienodą ES finansinės paramos skirstymo mechanizmą, pagrįstą racionalumo, skaidrumo ir objektyvumo principais,

[27] Lietuvos policijos generalinio komisaro 2015 m. kovo 2 d. įsakymu Nr.5-V-217 „Dėl Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos strateginio planavimo grupės sudarymo ir darbo reglamento patvirtinimo“.
[28] Jakaitienė A., Klyvienė V. Europos Sąjungos finansinės paramos poveikis Lietuvos ekonominei raidai. Ekonomikos teorija ir praktika. Pinigų studijos 2007/2. P. 38.

sistemine ir pamatuota elgsena. Taip pat siūlytina vertinant ES ir kitus finansavimo šaltinius, sukurti finansinių šaltinių koreliavimo sistemą: sudaryti finansuojamų sričių žemėlapį, kas leistų pamatyti, ar nėra besidubliuojančių tų pačių sričių, finansuojamų iš skirtingų finansavimo šaltinių.

Siekiant efektyvesnio sisteminio ES finansinės paramos paskirstymo mechanizmo, siūlytina:

- Tikslinti ES finansinės paramos paskirstymo teisinį reguliavimą VRM lygmenyje (konkretizuoti nuostatas pagal: atsakingus subjektus; paramos paskirstymo kriterijus; paramos paskirstymo tvarką ir prioritetų svarbą paskirstant paramą; paramos paskirstymo mechanizmą).
- Apibrėžti ES finansinės paramos paskirstymo kriterijus, kuriais vadovaujamasi skirstant ES paramą. Kriterijų (svertų) sukūrimas leistų racionaliau ir objektyviau skirstyti ES finansinę paramą.
- Nustatyti (detalizuoti) ES finansinės paramos paskirstymo tvarką ir prioritetų svarbą paskirstant paramą pagrįstai reitinguojant prioritetus pagal jų svarbą ir numatant labai aiškią poziciją, kodėl konkrečiam prioritetui skiriama konkretus lėšų poreikis.
- Detalizuoti ES finansinės paramos paskirstymo mechanizmą iš anksto numatant tikslinį išlaidų poreikį srities viduje, o tik vėliau bendrinant konkrečios srities poreikį.

LITERATŪRA

1. Bigo D., Bonelli, L., Chi D., Olsson CH. Mapping the Field of the EU Internal Security Agencies. The Field of the EU Internal Security Agencies. 2007.
2. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 513/2014, 2014 m. balandžio 16 d., kuriuo panaikinamas Tarybos sprendimas 2007/125/TVR.
3. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 514/2014, 2014 m. balandžio 16 d., kuriuo nustatomos Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo ir policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonės bendrosios nuostatos.
4. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 515/2014, 2014 m. balandžio 16 d., kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma išorės sienų ir vizų finansinės paramos priemonė.
5. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 516/2014, 2014 m. balandžio 16 d., iš dalies keičiamas Tarybos sprendimas 2008/381/EB ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos sprendimai Nr. 573/2007/EB ir Nr. 575/2007/EB bei Tarybos sprendimas 2007/435/EB.
6. Europos saugumo strategija. Saugi Europa geresniame pasaulyje. Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2009, ISBN 978-92-824-2426-1.
7. Europos Sąjungos Tarybos 2015 m. birželio 15-16 d. išvados dėl atnaujintos 2015-2020 m. Europos Sąjungos vidaus saugumo strategijos.
8. European Commission. Directorate-General Home Affairs. Minutes of the Policy Dialogue with Lithuania. Home Affais Multi-annual Financial Framework 2014-2020. 26 September 2013. Venue: Representation of the European Commission to the Republic of Lithuania, Vilnius.
9. Gros D., Micossi S. A Better Budget for the European Union: More Value for Money, More Money for Value. CEPS Policy Briefs No. 66, 1 February, 2005.

10. Jakaitienė A., Klyvienė V. Europos Sąjungos finansinės paramos poveikis Lietuvos ekonominei raidai. Ekonomikos teorija ir praktika. Pinigų studijos 2007/2.
11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. rugsėjo 11 d. nutarimas Nr. 826 „Dėl vidaus saugumo fondo administravimo“.
12. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2014 m. kovo 12 d. įsakymas Nr. 1V-170 „Dėl vidaus saugumo fondo finansinės paramos lėšų, skirtų projektams papildomoms veikos sąnaudoms finansuoti, mokėjimo ir jų apskaitos taisyklių patvirtinimo“.
13. Lietuvos policijos generalinio komisaro 2013 m. liepos 25 d. įsakymas Nr. 5-V-634 „Dėl Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos administravimo policijos įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“.
14. Lietuvos policijos generalinio komisaro 2015 m. kovo 2 d. įsakymu Nr.5-V-217 „Dėl Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos strateginio planavimo grupės sudarymo ir darbo reglamento patvirtinimo“.
15. Puidokas M., I. Daukaitė. Lietuvos regioninės politikos tobulinimo kryptys Europos Sąjungos regioninės politikos kontekste. Viešoji politika ir administravimas. 2013. T. 12, Nr. 1. P. 65-79.
16. Smagurauskienė L. Finansinė verslo skatinimo sistema Lietuvoje. Annales Geographicae 42(1-2) t., 2009.
17. Tyrimo „Europos Sąjungos politikos prioritetinių krypčių Vidaus saugumo srityje įgyvendinimo Lietuvoje strategijos kūrimas“ medžiaga. Tyrimas parengtas įgyvendinant projektą „Lietuvos įsitinklinimo ES skatinimas“ (projekto kodas – VP1-4.2-VRM-05-V-03-001). Vilnius, 2015.
18. Vaznonis V., Vaznonis B. Bendrosios žemės ūkio politikos perspektyvos: link darnaus vystymosi. Management theory and studies for rural business and infrastructure development. Research papers. 2011. Nr. 1 (25).

THE SCOPE AND DISTRIBUTION OF EUROPEAN UNION'S FINANCIAL SUPPORT RECEIVED BY LITHUANIAN LAW ENFORCEMENT AUTHORITIES: TOWARDS THE IMPROVEMENT OF MORE EFFECTIVE MECHANISM

Žaneta Navickienė*
Mykolas Romeris university

Summary

When allocating the EU's financial support in the field of internal security, certain principal regulations are applied, correlating with the EU's legislation. However, in the national level (both in MIA (Ministry of the Interior) and in subordinate institutions) it is necessary to revise the distribution / administration mechanism of EU's financial support.

In the current situation it is difficult to clearly assess the level of efficiency of EU's financial support distribution, since there is no clear definition of the order of such support's distribution. It is also necessary to elaborate the EU's financial support distribution criteria. The introduction of such criteria (leverages) would allow more rational, transparent and objective distribution of EU's financial support. The introduction of objectivity criteria will not call into question the validity of support distribution. In order to achieve more effective EU's financial support distribution mechanism, it is necessary to review current practices, and firstly to allocate the particular sum not for the specific priority (area) but to provide targeted spending needs in the inside of certain area, and only then to generalize the need to specific priority (area). Thus unintentional and wasteful spending of funds would be avoided.

A systematic solution to this issue would allow both the Ministry of the Interior and subordinate institutions, including the Police department, to apply the uniform EU's financial support distribution mechanism, based on rationality, transparency and objectivity principles, systematic and measured behavior. It is also suggested when evaluating the EU and other funding sources to create a financial source correlation system: to create the map of funded areas, which would allow to see whether there is a duplication of the same areas financed by different sources.

In order to achieve more effective systemic distribution of EU's financial support mechanism, the EU financial support distribution model should be introduced in accordance with a number of components:

- to make the legal regulation of EU's financial support distribution more exact in the level of Ministry of Interior

(to specify the provisions according to: responsible subjects, the EU's support distribution criteria, EU's support distribution procedures and importance of priorities by distributing the support; support distribution mechanism).

- to define the criteria of EU's financial support distribution, according to which the EU's financial support is distributed. Criteria (leverages) would allow a more rational and objective distribution of EU's financial support.

- to determine (specify) the EU's financial support distribution procedures and importance of priorities when distributing the support logically ranking the priorities according to their importance and providing a very clear position as to why a particular priority has specific need for funds.

- to specify the EU's financial support distribution mechanism while providing in advance the target expenditure need inside the area, and only then generalizing a need for specific area.

Keywords: EU's financial support, distribution of financial support, internal security.

Žaneta Navickienė*, PhD, Associate Professor of Police Activities Department, Public Security Faculty of Mykolas Romeris University. Research interests: Internal Security, Organizing of Pre-trial Investigation, Police Competence and Vocational Training.

Žaneta Navickienė*, socialinių mokslų (teisės) daktarė, Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Policijos veiklos katedros docentė. Mokslinių tyrimų kryptys: vidaus saugumas, ikiteisminio tyrimo organizavimas; policijos pareigūnų kompetencija ir profesinis mokymas.